



## „EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

## „Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.  
za pol leta . . . 3.—; . . . 4.50  
za četrt leta . . . 1.50; . . . 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravištvo ne osira.

# EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se račune po 8 nov. vrstica v peritu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice it. l. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasiloslovenskega političnega društva za Primorsko.

»V Edinost je . . .«

## Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom začelo je IV. četrtletje XIV. tečaja našega lista. Vabimo zatorej naše gg. naročnike, da svojo naročbo o pravem času obnove, da ne nastanejo neredi v pošiljanju lista.

Opozorjamo ob enem gg. naročnike, kateri svojega dolga doslej niso še poravnali, da svojo dolžnost čim prej storé.

## Cena listu je:

za vse leto . . . . . gl. 6.—  
za pol leta . . . . . gl. 3.—  
za četrt leta . . . . . gl. 1.50

Prihodnja doba bo tim zanimivejša, kajti vršile se bodo v njej deželne volitve v Trstu, o katerih bomo natančno poročali. Vabimo tedaj slov. rodoljube, da naš list tudi gmotno podpirajo in širijo. Stare naročnike prosimo, da nam še dalje ostanejo zvesti ter poravnajo, ako imajo še kak dolg pri upravištvu; nove pa, da naročivši se zajedno tudi plačajo.

Upravištvo „Edinosti“.

## Trst in Istra.

## IV.

Z nastopom Taaffejeve vlade upali smo avstrijski Slovani, da napočijo tudi nam boljši dnevi. Sistem te vlade je bil izvesti spravo mej raznimi narodi pod avstrijskim žezlom živečim ter vsem zadovoljiti.

Namen je bil toraj dober, v popolnem smislu avstrijske konstitucije. Vsi narodi v Avstriji so pred postavo jednaki in vsem so zajamčene jednake pravice. Če je pa misel bila dobra, volja je bila in je še vedno slaba; začel se je polagoma rušiti nemščizem, uvajati so se jeli v šole in urade poleg nemščine tudi drugi deželni jeziki ali — vrhovno moč imela je vedno nemščina. Tako se je godilo in se še godi v državnih šolah in zavodih.

Da bi se podelila narodnostnim popolnoma in vsestranski zagotovljena jim

ravnopravnost — o tem obstoječa vlada ni hotela slišati, osobito pa ni iste vpegljala v deželah, kjer bivajo manjši avstrijski narodi mej katere spada i naš narod. Majhen, a duševno krepek! čeprav so se mu stavile povsod ovire, čeprav so njegove zahteve neso jemale v obzir, vendar smo še tu ter smo si sami precejšnje opomogli ter si osigurali obstanek.

V krajih, kjer Slovenci bivajo v prevladajoči večini, namreč na Kranjskem, posrečilo se jim je dobiti v lastne roke deželno vlado ter storiti konec pogubnemu tujčevanju. Večina vsega slovenskega naroda ne biva pa na Kranjskem, ampak je razstresena po raznih pokrajinah.

Kakor so dosedanji odnošaji pokazali, ni se nam nadejati, da v slovenskih pokrajinah izven Kranjske pridemo kedaj do popolne ravnopravnosti, kajti ovire, koje imamo premagovati, stavljené nam po naših sodeželanah, te so prevelike. Niti ni mej nami in nasprotniki mogoče sporazumljenje in primir, kajti element v čigar dotiki živimo preveč je navdušen za svoj rod in njegovo razširjanje v škodo družim narodnostim, da bi se primirju sè zadnjimi udal ter bi se v raznih deželah napravil ugajajoči modus vivendi.

Vsi poskusi pomiriti se z nasprotniki in delovati vzajemno in gmotno hasen obeh narodnosti pustivši na stran jezikovno prašanje, imeli so nepovoljen uspeh.

Glejmo n. pr. razmere na Goriškem. Kakor znamo imajo Slovenci v goriškem deželnem zboru polovico svojih zastopnikov ter učinjajo večino goriškega in gradiščanskega prebivalstva. Pri enacih okolišnih upirala se je vendar italijanska stranka, da se v tej zbornici razpravljajo zadeve tudi v slovenskem jeziku ter zanika povsod Slovence pravica. Vršila se je semirovna pogajanja mej nasproti si stoječimi strankami, ali te so izpadle Slovence nepovoljno in še vedno se pitajo Slovenci z „privandrovcé“ in „naseljenci“, kojim pravice ne pripadajo.

Tem slabše se godi Slovanom v Istri.

Zadnji učinjajo skoraj dve tretjini prebivalstva ter so po mnogem naporu slednjé vendar le zastopani po 10 zastopnikih, ali če drzuejo ti zastopniki v deželnej zbornici érhnoti v jeziku, kojega govori večina prebivalstva Istre, nasprotniki ostentativno zapuščajo zbornico in isti poslanci se po javnih ulicah ometavajo z gnjilimi limoni in blatom, ker so se postopili posluževati se svojih pravic! Dà, isti deželni predsednik, zastopnik vlade, strinja se z nasprotniki ter jim javno daje potuho.

Kaj naj rečemo o razmerah v Trstu? V mestnem in deželnem zboru tržaškem zavzemala je večino vladina — konservativna stranka. Česa smo si bili tržaški Slovenci naboljšem tedaj? Ti „vladini“ možje grajali so šestorico slovenskih poslancev, ako so se ti drznoli érhnoti o krivicah ter so zahtevali slovenskih pravic; pritegnoli so koj z nasprotnikom — radikalcem ter jim pomagali pobijati „slovenizem“. Pred leti je celo tem „vladašem“ pri volitvah spodletelo in ostali so na suhem. V mestnej hiši prišla je na krmilo radikalna Progressova stranka, načelna sovražnica slovanstvu, da ne rečem, pobijalka avstrijskega čuta in naredeb v avstrijske državnej ustavi.

Ako se nesmo mogli pogoditi z „vladinimi“ možmi, ki so tedaj gredli klopi v mestnej zbornici, kako bi nam bilo mogoče sklepati primirja s stranko, ki načeloma trdi, da Slovence v Trstu ni ter jim radi tega noče pripoznati nikacih pravic!

Kakšno pot bi morali tedaj nastopiti naši državni poslanci in kakšno vlada na Primorskem, ako jej je res kaj ležeče na spravi in miru mej svojimi narodi? Sami sebi prepuščeni, ne moremo si pomagati sami. Pač pa nam je dano orožje, da tirjamo od vlade uredeb in določeb, s kojimi bi se dalo upomoči čudnim našim razmeram.

Brez dvojbe bi vladini krogi na Primorskem radi storili konec vednim razporom in kljubovanju mej slovansko in italijansko stranko. Mislilo se je tudi že

mного in ukrenilo marisikaj ali napačno. Vlada nas sicer pripoznava ali pravice so nam vendar ne podele.

Kako bi se dal tedaj napraviti mir? Majhne in povsem opravičene so naše zahteve. Vlada naj bi pred vsem spoznala jednakopravnost primorskih Slovanov z Lahi. Prevlađe in vlade nočemo, osobito ne v srodiščih v Trstu. Vendar pa spolniti bi se morali ti-le pogoji: 1. glede šolsstva morala bi pol. deželna vlada naložiti mestnemu magistratu, kot dež. šolskej oblasti, da osnuje v Trstu slovensko ljudsko šolo, za katero je prosilo 1300 slov. očetov; 2. v okolici obstoječi laški razredi naj bi se odpravili ter se povsod rajši vpeljale štiri in petrazrednice; 3. nastojala naj bi in primorala mestni magistrat, da sluša višje odloke ter uraduje s slovenskimi strankami v slovensčini; 4. oni vsiljeni kapo — in podkapovile, zgolj lahonski beriči, naj se odstranijo ter okoličanom povrne starodavna pravica voliti si župane; 5. isto tako naj se ravna z nepotrebni komisarji in družimi plačanimi osebami v okolici, kojim namen je ondašnje ljudstvo držati v nekacem magistratnem robstvu; 6. na mestu m magistratu in na vsa službena mesta v okolici naj se postavljajo uradniki večji o b e m deželnim jezikom; 7. razglaši in odloki magistratovi naj se prijavljajo tudi v slovensčini.

To so pogoji, kateri se tržaškim Slovence mora spolniti, ako slavna vlada želi, da se doseže mir in sporazumljenje. Naj se nam vsaj deloma podeli kar naši sodeželani uže davno uživajo in mi pripravljani bodemo podpirati slavno vlado v vsem njenem potezanju in delovanju ter se odločno upirati, da se tukaj avstrijski dinastičen čut ne kvari. Našim poslancem pa gorko priporočamo, da se pri svojem potezanju in pogajanju ravna ter uvažajo te pogoje ter uravnajo po njih izvršbi tudi svoje vedenje v družih zadevah.

S tem sklepamo svoj članek, sè željo, da se obistini čim preje kar v njem želimo. —

## PODLISTEK.

### Vendar pred sv. Katarino!

Slika iz tržaške okolice. — Spisala Marica.

Solnce je zašlo. Njegovi žarki so obkročili sive oblake sè zlatim okvirom.

Pri vodnjaku zajema vodo mlado dekle!

Škaf je uže davno poln, a Tončka še ne misli, da bi si posodo postavila na glavo in odšla. Sela je na kamen pri vodnjaku, vprla brado v dlan leve roke in zrla na pot, mrmrajoč veselo pesen.

„Kaj dela pač nocoj tako dolgo?“ rekla je sama sebi, a ni še izgovorila zadnje besede, in prikaže se izza vogla on, katerega je — kakor je bilo videti — pričakovala.

Visok in krepak mladenič je bil to, zarujavelega obraza, majhnih sivih oči in žuljavih rok.

Krog života ima predpasnik, ki je večkratno zavit vtaknen za pas. — V kamenolomu seče kamenje, težko delo — ali gotov pošten zaslužek; s kojim lahko preredi sebe in še koga družega.

„Nocoj si pa kasen, prav zadnji si“, dè zu ona ne prav prijazno, „čakam te tu uže dolgo.“

„Saj veš“, nadaljuje, „en dan tega tedna morava v „farovž“ radi oklicev. Samo pet nedelj je še do svete Katarine, če odzameš tri za oklicavanje, ostaneta še dva tedna in morava se spraviti vendar malo pred sveto Katarino, da ne bodo rekli, da sva čakala, dokler je ta svetnica zaprla vrata. Ti delaš jutri samo tri četrt dneva, potem pridi k cerkvi, kjer te počakam in šla bodeva k župniku.“

Govorila je vse to tako oblastno in odločno, da se jej mladenič ni upal ugovarjati. Vsemu je pritrđil, namežikal v pozdrav z očesom rekel „adijo“ in odšel.

Družega dne je solnce zopet prijetno sijalo. Po stezah proti kamenolomu so pa korokali otroci, večji in manjši, s koškom v roci, v katerih je bilo kosilo za očete in brate.

Vsakdo hiti, da bo pred poludnem na mestu.

Ustrelilo je poludne in raz cerkvene stolpe je bilo slišati vsakdanje zvonjenje. Mej delavci je nastala nenadna živost:

vsakdo hiti gledat, kaj mu je prinesel mali sinko za kosilo.

Od tal visoko v nebo kipi skala strma in gladka in prav na koncu gori stoji mož na dveh deskah in dela. Tu bije in bije ob skalo da jo prebije predno gre kosit. Kmalu bo odpadel močan kamen, dober kos! Še en udarec, kamen je odbit, uže leti k tlom, za njim pa tudi on — delavec. Razvezala se je vrv na kojoj je bila vtrjena deska in po njem je bilo. Hipoma nastane krik in vik odraslih in otrok, na mah je vse krog reveža, ki leži v svojej krvi — mrtev!

Vse uprek kriči „Čevljarjev Tine! Tončkin ženin!“

Uže so zabili zadnji žebelj v rakev Tinetovo, in pripravljajo se uže možje, da ga vzdignejo na ramo. Tedaj plane v mrtvaško sobo — njegova nevesta. Njeno vpitje in ihtenje ganiti mora še tako trdo srce:

„Oh sedaj, prav sedaj si moral umreti, Tine moj, čemu si me zapustil samo na svetu! Kako mi bode možno živeti brez tebe?“ —

In dalje je skladala tarnala, vpila in sklepala roki . . . nesrečna Tončka!

Prišla je nedelja. Bil je pač dolg in mučen teden za Tončko minoli teden! Biti tako osamljena ni nič kaj prijetno; poiskati si treba družbe.

Tam doli v krčmi pri Črnigojevih se danes pleše. Doma je strašno dolgočasno. Kdaj bo uže večer! In če bi šla malce pogledat tja doli v krčmo — kaj jej morejo reči ljudje radi tega — saj Tine ni bil še njen mož! . . .

Ni mislila dolgo. Odpre omaro, iz nje vzame ruto živejše barve, sname ono, ki jo jo nosila v znak žalosti po ženinu in zamenivši jo z belo — hajd tja doli gledat kako se vrte.

Joj ta valček! Prav noge srbe, ko ga človek sliši. Nespameten Tine, da se ni znal bolje varovati, plesal bi zdaj s Tončko in njej bi ne bilo treba tu gledati!

„No, kaj pa boš ti tukaj čepela, Tončka? Notri stopi, Tineta ni in ga ne bode več, dajva vkupe se zasukati!“

Branila se je Tončka Besednjakovega Andrejčka dolgo; ali kaj more ona za to,



# Politični pregled.

## Notranje dežele.

Izvrševalni odbor nemških deželnih poslancev na Češkem je sklenil ne vdeležiti se deželnozbornskega delovanja. Ta svoj predlog bode utemeljeval odbor na shodu poslancev s tem, da večina in vlada nesta hotela zamčiti izvršitev nemških zahtev; da so se pogajanja o pomirjenju obeh strank razbila; in posebno pa za to, ker se v zadnji čas zelo govori o kronanji cesarja češkim kraljem, kar bi ustavo zelo premenilo. Ustavoverci se temu protivijo ter nikdar ne priznajo te češke zahteve. Na shodu poslancev bode odbor tudi natančno poročal o pogajanjih z večino. Stavil bode tudi predlog, da nemška manjina radovoljno prične zopet nova pogajanja. Vsem tem sklepom so pritrdili tudi zastopniki ustavovernega veleposestva.

Naša vnanja politika začela je vzbujati pozornost vse Evrope. „Fremdenblatt“ glasilo ministra Kalnoky-a objavil je te dni članek, v katerem govori o Bolgariji. Tamošnje razmere presoja jako povoljno ter hvali politiko in takt državnikov bolgarskih, kateri so si neki pridobili vglad in spoštovanje cele Evrope. Z razmerami na Bolgarskem so vse evropske države izvzemši Rusijo, zadovoljne. Čas je torej po mnenju dunajskega lista, da se te razmere konečno rešijo ter, da se prizna Koburg zakonitim vladarjem bolgarskim. Inicijativo k temu pa naj da Turčija. „Fremdenblatt“ jej svetuje naj pošlje okrožnico vsem vladam, v kateri jim daje svojo nakano naznanje. Predlog bode pač vse države sprejele, edina Rusija ne. Na to se pa ne bode več treba ozirati, vse druge države se pač ne bodo mogle vedno ozirati na to, kaj je njej po godu. Tako modruje dunajski oficijozus. In kar je posebno čudno, ves ta članek ponatisnila je „Kreuz Ztg.“ izhajajoča v Kolonji na Reni še tistega dne, ko je bil natisnen v dunajskem listu ter mu dodala še dolgo pripomnjo uredništva. Iz tega pač lahko sklepamo, da so nemški in avstrijski oficijozji glede balkanske politike natanko dogovorjeni. V Berlinu so sklenili opustiti do sedaj kazano nebrižnost za balkansko državo ter se poprijeti dela proti Rusiji. V tem nas potrja tembolj to, ker je bila ideja, za katero se sedaj „Fremdenblatt“ poteguje najprej sprožena na Nemškem, od tam je šele prišla na Dunaj. Tako hoče trojna zveza rešiti bolgarsko vprašanje. No to so popolnoma slabi načrti. Pomisliti morajo naši državniki, da se more to zgoditi samo na podlagi berlinske pogodbe. Tretji članek te pogodbe pa pravi, da je zakoniti bolgarski vladar oni,

če je on le ni hotel pustiti ter jo tako siliti? Pa kako ti pleše! Desetkrat, stokrat lepše kot je plesal njen Tine. In kakšen je ta mladenič! V njegove oči kar pogledati ne more, tako se sveté.

In sanjala je tisto nedeljo večer vedno o Andrejčku, kako je z njim plesala, pri mizi sedela, od daleč, tam od strani pa ju je gledal Tine in veselo se jima je smejal. —

Vsak večer je čakala Tončka mimgredočih delavcev; kdo bi neki pri njej postajal, saj je vendar njen Tine — v grobu.

„Imela sva se poročiti še pred sv. Katarino“, dejala je ona „a on je bil tako neroden, da — — —“

„Kaj ko bi se ti, Tončka, vendar le poročila pred sv. Katerino, glej, tri nedelje so še baš za oklice, sv. Katerina pa pride v petek, tedaj imaš časa od nedelje pa do petka. Torej ali v ponedeljek ali v četrtek“, rekel je on.

„Ne, v ponedeljek je boljše“, dejala je ona. Andrejček jej je pomagal na glavo in odšla je vsa srečna Tončka.

Poročila se je vendar še pred sveto Katerino!

kateroga je Turčija potrdila in so ga vse vlasti priznale. Rusija pa Koburga in vsega sedanjega stanja na Bolgarskem nikdar ne prizna, to vsi državniki le predobro vedo. Ako druge države store ta korak, Rusija odpove berlinsko pogodbo in potem ni samo bolgarsko ampak celo balkansko vprašanje nerešeno in na homatije in konflikte ki bi navstali iz tega je mučno pomisliti. Sedaj ko so naši diplomatje pokazili ves ugled Avstrije na Srbskem, odškodovali bi se kaj radi z Bolgarijo. V tem jo podpirajo Nemci in Angleži. Ako Turčija prizna Koburga bolgarskim vladarjem se Anglija temu ne bode protivila; predlog bode marveč podpirala, če tudi nema, kakor pravi „nobenh“ posebnih interesov. Angleški listi pravijo, da bode predlog „Fremdenblatta“, brzokone vsprejet, češ da bode Nemški cesar o priliki svojega pohoda v Carjemgradu v tem smislu vplival na sultana. Vidi se, da je ost vse te politike obrnena proti Rusiji, katero bi radi spravili z onega miru, s katerim opazuje tako rekoč brez vsacega vidnega interesa vse gibanje na Bolgarskem. Tako postopanje nam priča, da je res, kar je rekel Gladstone o trojni zvezi v Parizu: Da trojna zveza nema namena ohraniti miru, ampak da tira izzivajočo politiko. „Nord“ glasilo ruske vlade pisal je „da naj li izvrše nakano izraženo v „Fremdenblattu“, to bode krizo silno pospešilo“. Do sedaj se naš vnanji minister ni mnogo vtikal v svetsko politiko, pot na katero je sedaj zašel, pa izvestno ne vede ni do miru ni do Bog ve kolikih uspehov. Take vnanje politike avstrijski Slovani ne morejo nikakor odobravati; to je politika madjarsko-nemške manjšine. Kam to privede državo, pokaže nam prihodnost, ako se je o pravem času ne znebimo.

V Hrvatskem saboru je nastal nekak razdor mej strankami. Poslanec Barčić poslal je predsedniku stranke prava baronu Rukavini pismo, v katerem mu naznanja svoj izstop iz Starčevićeve stranke. Barčića je privedla k temu koraku polemika mej „Obzorom“ glasilom umjerene opozicije in „Hrvatsko“ glasilom stranke prava. „Hrvatska“ je grdo napala umjerenost opozicije, očitajoč jej vsemogoče krivde in grehe ter nalagajoč jej vso odgovornost za vse neuspehe in za neugodno stanje Hrvatske. Barčića je ta razpor napolnil s srdom in gnjusom, izstopil je iz stranke ter izjavil, da ne pristopi k nobeni, dokler se ne osnuje nova mogočna stranka neodvisnih poštenih mož, ki se bodo borili za neodvisnost in jedinstvo vseh balkanskih narodov brez razlike narodnosti!

## Vnanje dežele.

V Srbiji igrajo še vedno čudno in nenaravno igro regentje in ministri proti kraljici. Natalija še vedno ni videla svojega sina. Kraljevi dvor je hermetično zaprt. Mladi kralj neprestano prosi regente naj mu dovoli k materi, a ti se ne dajo omečiti. Da, raznašali so celo vest, da kralj ne mara sprejeti matere, dokler ona ne sprejme pogojev stavljenih jej po Milanu. Hujska in spletkari se od vseh strani. Novine raznih držav in narodnosti bi rade vplele kraljico v politiko ter dale njenemu bivanju v Belemgradu političen značaj. No vse to je zaman. Kraljica povdarja samo svoje materske pravice ter se ne briga prav nič za politiko in strankarske boje. Govorilo se je celo o ministerski krizi. V nekkih krogih se boje skupštine ki se 13. t. m. sestane. V skupštini bode stavljen predlog o ureditvi razmer mej kraljico in dvorom. V skupštini je nad sto radikalcev in samo 15 liberalcev. Vlada se bode radovoljno udala predlogu skupštine. Tu bodo Milanovi predlogi in pogoji pač malo veljali. Milan je zgubil v Srbiji ves ugled in upliv ter ne velja nič več nego vsak drug srbski državljan.

Na Bolgarskem so mladi diplomatje in „junaki“ Koburgovi dobili ve-

liko poguma odkar vidijo, da njihovo delovanje nahaja v inozemstvu podpore. Vzlasti zadnji članek v „Fremdenblattu“ dal jim je poguma, „Svoboda“ glasilo bolgarske vlade zahteva, naj Turčija prizna kneza Koburga zakonitim vladarjem. Ako tega ne stori, bode Bolgarom to v dokaz, da si ne upa svobodno delovati ter bi je v tem slučaju Bolgari ne mogli več priznati suverenom. V tem slučaju groze Bolgari, da najdejo sami sredstva priboriti si neodvisnost in priznanje od strani drugih vlad.

Ožje volitve na Francozskem so izvršene. Izvoljenih je 128 republikancev in 50 opozicijonalcev. Nova zbornica bode sestavljena iz 366 republikancev in 240 zjedinenih opozicijonalcev. Republikanci se dele zopet v zmerne in radikalce. Zmerna stranka je najmočnejša. Opozicijonalci se dele v pristaše kraljeve stranke v Bonapartiste in Boulangiste; zadnjih je komaj 47 ter je njih slave konec.

## DOPISI.

Na Greti dne 4. oktobra. [Izv. dop.] (Po ukazu „Pro patrie“!) Mnogokrat smo uže govorili v našem listu o namerah imenovanega lahonskega društva. Rekli smo da so otroci, obiskujoči dotične vrte za nas izgubljeni. In to je samo ob sebi umevno. — Otroci koji obiskujejo do 6. leta enak vrt in se podajo potem v italijanske razrede na okoličanskih šolah ali v mestne šole, postajajo prvi renegati!

Neki tržaški rodoljub je srečal te dni v ulici „Belvedere“ moža — trdega Kranjca, vodečega s seboj malo deklico. Ker je poznal omenjeni rodoljub dotičnega moža, vprašal ga je kje je bil z dekletcem in mož mu odgovori, da je otroka ravno kar vpisal v I. italijanski razred tamošnje ljudske šole. Imenovani rodoljub je podučil na to moža, rekoč, da bi bilo bolje in povsem umevno, da je vpisal deklico v I. slovenski razred v Rojanu, ter pripomnil: saj ste vi Slovenec, Kranjec, in stanujete na Greti, imate tedaj tudi bliže do Rojana! „Storil sem to po ukazu „Pro patrie“! odgovori mu mož, „moja deklica je obiskovala otroški vrt „Pro patrie“ na Greti ter bila jedna prvih in tam so mi zapovedali, da moram vpisati deklico v italijansko šolo.“ — Enakih neumnih Kranjcev se nahaja jako mnogo na Greti, v Rojanu in Trstu. Tu nahajaš čestokrat „slovenske“ stariše kateri ti lomijo italijansčino kakor bi skale trgali, njih otroci se imenujejo pa prave Italijane ter psujejo jezik svojih starišev. Uprav v otroškem vrtu „Pro patrie“ na Greti se nahaja mnogo slovenskih otrok katerih stariši so trdi Kranjci. Tedaj Lahoni kateri kriče vedno le o Kranjcih naseljencih v Trstu, uprav ti Lahoni potrebujejo deco Kranjcev, da množe z njo broj Italijanov v Trstu! — Kakor čujemo nahaja se i pri gretarskem ital. (?) pevskem zboru številno pevcev kojih stariši so trdi Kranjci! Je-li tudi to po ukazu „Pro patrie“? Mogoče — ali pa gotovo, kajti znano je da je ustanovila uprav „Pro patria“ oni pevski zbor, podarivši mu 50 gld.! Gretarski renegati so povsem podobni tržaškim Lahonom. Tudi oni sovražijo Kranjce — če so ti zavedni rodoljubi — poveljavajo jih pa če se isti ž njimi v renegatstvu slagajo; saj drugače ne bi trpeli v svojem italijanskem pevskem zboru sinov slovenskih, ali kranjskih starišev!

Minole dni je dala prilepiti „Pro patria“ po okolici brezštevilna plakatov v kojih se naznanja, da se podari otrokom obiskujočim dotične italijanske razrede — obleko in obutev. O tem je uže obširneje omenila „Edinost“.

Imenovani plakati pa neso bili gotovo po godu Barkovljanom — izvzemši nekoliko privržencev capoville kajti pozdravili so jih — s cestnim blatom!

Omenili smo uže mnogokrat kako zvito se znajo napravljati prošnje za italijanske razrede v okolici in kako se računili le s tuji in njihovimi otroci. — V Barkovljah ima stvoje tovarno italijanska družina katera stanuje navadno pri sv. Jakobu v Trstu. Imenovana družina je vpisala jednega dečka v tamošnji slovenski otroški vrt družbe sv. Cirila in Metoda želeč, da bi se slovensčini priučil. Ko je dovršil otrok svoj poduk na otroškem vrtu, sklenili so stariši poslati ga še v I. slovenski razred imenovane šolske družbe. Ali uprav v tem času je grabil in lovil po Barkovljah podpise za italijanski razred tamošnji „nebodigatreba“. Nabral je podpisov za prošnjo od vseh Furlanov in drugih tujcev ter njihovih otrok — in s pomočjo nekaterih domačih renegatov je dobil menda zadostno število podpisov. Enako je prišel tudi k imenovani družini „ter zahteval“ naj vpišejo i dotičnega otroka v nameravani italijanski razred. Stariši so se temu vpirali, želeč da bi obiskoval njih otrok I. slovenski razred osnovne šole družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu, da se bolje priučil slovensčini. Capovilla pa ni odjenjal nadlegovati in siliti stariše, dokler so privolili samo, da so se sitneža iznebili. — Toraj tako znajo ti magistratni tiči! Potem se pa kriči v mestnej dvorani o prošnjah okoličanov (?) za ustanovljenje italijanskih razredov v okolici! — Capovilla pa sam zna kaj je on v Barkovljah ter da je njega tamkaj treba toliko kakor vozu petega kolesa. On sicer še sedi na svojem mestu toda stari domači narodni Barkovljani tudi še žive in ne pozabijo, da imajo krasnemu svojemu selu na čelu tujca iz Čičarije, koji je zadal premnogo ran Barkovljanom in njihovemu mišljenju in dobru imenu njihovega sela! Časi se izpreminjajo — in tudi Barkovljani utegnejo dobiti za svojega župana moža, kateri bode gotovo povsem družega menenja nego da deluje po ukazu „Pro patrie“ „X.“

Z Vipavskega 6. oktobra. [Izv. dop.] Dne 25. avgusta t. l. poročal je vitez dr. Tonkli v Rihemberku o svojem delovanju v deželnem in državnem zboru. Vipavsko „mladočeško“ duhovščino rotli je baš isti „gospod“ kateri jej daje najzaničljivejše priimke, naj bi zganjala Tonklijeve pristaše na rihenberški shod. Zdi se, da mu ti „mladočehi“ niso vsestransko vstregli: mnogo volilcev na shodu ni bilo.

Dr. vitez Tonkli naštel je nadrobno vse resnične in navidezne svoje zasluge, — „pozabil“ je pa, seveda, naštetiti tudi napake svoje in dobro ljudstvo votiralo mu je zaupnico. Mnogo nas je bilo pri izraževanju te zaupnice odsotnih: nismo hoteli gospodu vitezmu kaliti veselja. On je imenovani dan polagal račun, mi ga bomo revidirali morda pozneje. Toliko pa uže zdaj lahko rečemo, da je kot naš poslanec pridobil zase in za rodbino več, nego za domovino. Mi čakamo — in gosp. vitez namerava menda po istej poti korakati naprej. Zdej zopet čujemo in beremo, da uriva v deželni odbor svojega brata Nikolaja, vsaj Tonklijanci delajo na to, — ali morda brez vedenja gospoda viteza? Mi čakamo in gledamo mirno, — računali pa bodemo čez par let, do tedaj bo menda mera polna. Le še dalje za rodbino, g. vitez, — potem pa se vidimo — pri filipih!

## Sv. misijon v Pomjanu.

(Konec.)

Ta spreved vršil se je na sledeči način: Najprvo šli so vsi možje za razpelom v procesiji z gorečimi svečami v rokah, za njim misijonski križ, okolu kateroga je bilo 12 deklic v beli narodni opravi s svetlicami gorečimi svečami v rokah, 6 parov



torč (dopirje) in druge svetilnice z zastavami; za križom č. o. misijonarja s č. duhovščino, potem pevci in slednjič ženske Veličasten je bil prizor, ko se je pomikala procesija proti glavni cerkvi po vasi med zvonjenjem in petjem. Peto je 27 pevcev (moški zbor) „misijonski križ“, spev, katerega je v počitnicah naučil župnikov brat nadučitelj-voditelj v Mernem. Vsi pričujoči so bili ganjeni do solz, ko je zadonel iz 27 grl mili glas, ko je veličastno zagrmel spev misijonskega križa: „Kraljevo znamenje, križ stoji“. Dospeli do odra, položili so križ na levo stran in č. o. Doljak stopil je na oder pod milim nebom h sklepnemu govoru. Jok in stok se je odmeval po širokom prostoru iz skesanih sre ogromnega števila ljudstva uže pri prvem pogledu na čestitega očeta na odru, živ dokaz, koliko je upljal tukaj sv. misijon. Ponavljanje krstne obljube je ganilo in pretreslo vsacega do dna srca. Kako milo je odmeval pod milim nebom odgovor ljudstva na vsako vprašanje č. o. misijonarja. Konečno sta se častita očeta še poslovila z radostnim srcem, videča, da je bil sv. misijon vse dni tako obilno obiskovan ter imel toliko uspeha! Po končanem govoru je č. o. Doljak najprej še prečital poseben telegram, kateri je došel iz Rima v luškem in potem prestavljen v slovenskem jeziku, s katerim telegramom sv. oče Papež po svojim kardinalu radostnim srcem poroča, da podeljuje apostolski blagoslov župniku, misijonarjem in župljanom Pomjanskim, na to je blagoslovil misijonske svetinje. Zdaj je bil misijonski križ prenešen in zasajen na svoje mesto. Po zahvalni pesni „Te Deum“ in blagoslovu v cerkvi se je ljudstvo razšlo. Drugi dan sta še č. o. obhajala zadušnice po mrtvih s pridigo. Okoli 8. ure zjutraj je župnik s hvaležnostjo č. g. misijonare odpravil in naznanil njun odhod z zvonjenjem. Vsi vaščani vkupe hitijo še enkrat gledat in pozdravit častita očeta. Vse se jima klanjaju z jokom pozdravlja in goreče prosi, naj jima Bog potrdi zdravje, podeli srečo in milost v dobrem ostati stanovitnim.

Kaka sprememba zdaj v Pomjanu glede moralnega in socialnega življenja! Zdaj naj pride lahonski, brezverni duh, ki je hujskal pri vsih volitvah in sploh pri vsakej priliki zoper vero in duhovščino in naj se priča, da ljudstvo ima še vero. Pri pridigi od katoliške duhovščine je ljudstvo v cerkvi na obraze padalo in stokalo po cerkvi. Ni več slišati umazanih, nesramnih lahonskih pesem po vasi, po noči vlada tihota in mir; ni več lahonskega bogokletstva in proklinjevanja, temveč po hišah se moli rožnivenec. Ljudstvo je slišalo o misijonu. Kdo in kaj so katoliški duhovniki zoper katere so hujskali posebno pri zadnjih izborih lahonski liberalci iz bližnjega gnjezda, med katerimi je še celo nek Puran poštenemu kmetu duhovniške stranke očital: „Cosa occorre, che tenite con vostri preti“, (kaj treba, da držite z vašimi duhovniki.)

Sramota! s kom bode pa držal kmet, ako ne s svojim duhovnikom-župnikom? Kdo ga bolj ljubi? Kdo zanj žrtvuje in se ne straši strokov, da mu le more pomagati telesno in duševno? Kdo je edini in pravi voditelj njegov, ako ne katoliški duhovnik? Ljudstvo je zdaj popolnoma prepričano, da duhovnik je to, kar nobeden drugi na svetu. Zato hoče slišati in ubogati svoje božje poslance. Brezverneži bodo težko mogli več hujskati; tako se je smrad kateri se je zvalil onkraj velike luže in razširil do našega bližnjega gnjezda, hoteč okužiti tudi ta grič, ta smrad se je pozgubil in nehal. Dal Bog, da bi ga nikdar več sovražni veter sem ne donesel! Ako povsod sv. ljudski misijon tako čudotvorno upljava, ves svet naj kliče sv. misijon in sv. cerkev naša duhovna mati ne bo več zdihovala v stiskah, nebesa se bodo odpirala in napolnila, pekel pa zaprl.

Sovražni lahonski živelj v Istri hujska proti slovenski duhovščini, katera si pri-

zadeva ljudstvo obdržati verno in duševno močno s tem, da v njem krepi versko in zajedno tudi narodno idejo. Udarja po pastirjih želeč, da se ovce razkropijo. Ali temu ne bode tako. Slovanska duhovščina v Istri si je svesta svoje naloge; ona dobro ve od kod piha našemu milemu narodu sovražni veter, ki ga skuša uničiti, potujčiti in duševno umoriti, znano jej je, da zamorivši narodnost mori se tudi vernost v sv. katoliško cerkev in njene pastirje, radi česar srčno nastoja, da ljudstvo obvaruje pred tujci, nasprotniki našega naroda in sv. katoliške vere. Dal Bog, da bi se jej posrečilo ohraniti verni narod vedno enako udan sv. katoliški cerkvi in starodavnim svojim slovanskim običajem in jeziku dovedši ga na pot pravega spoznanja in zavednosti!

## Domače vesti.

**Predsedništvo političnega društva „Edinosti“** vabi vse gg. odbornike in namestnike k seji, ki bode v nedeljo 13. t. m. točno ob 10. uri predpoludne v prostorih „delalskega podp. društva“ (Via Molin piccolo št. 1.) Na dnevnem redu je pogovor o bodočih mestnih volitvah.

**Deželni zbori** odró se jutri. Sè zanimanjem pričakujemo obravnav v dež. zboru v Istri, kjer so razmere tako abnormalne in sovražne slovenski večini. Naše čitatelje bomo o njih natančno obvestili.

**Za tržaško podružnico** družbe sv. Cirila in Metoda nabrali so zbrani nadzorniki „Delalskega podp. društva“ dne 6. t. m. gl. 2-06. — „Vesela družba“ nabrala je isti dan pri g. Balanču na Prosoku gl. 1-24. Živeli!

**Za družbo sv. Cirila in Metoda** na Greti so nabrali gostje zbrani pri pevskem večeru društva „Adrija“ v Barkovljah v nedeljo dne 6. t. m. 4 gld. 42 kr. — G. Hrabroslav Godina-Vrdeljaki je daroval v isti namen 1 gl. Srčna hvala.

**Umrl je baron Karl pl. Czörnig** plovdivit pisatelj in statistik dne 5. t. m. v Gorici. Pokojni je bil rojen l. 1804.

**Italijanljubje v cerkvi.** Neka slovenska mati bivajoča pri sv. Jakobu hoteč vpišati lastnega otroka v tamošnji slovenski otroški vrt sv. Cirila in Metoda, podala se je k župniku sv. Jakoba, g. Mosé, ter ga prosila, da jej naredi potrebni krstni list. Gospod župnik jej ga ni pa hotel dati rekoč, da imenovana šola ni javna, da je ni ustanovil magistrat ter da hrvatskih šol v Trstu ni treba; zategadelj jej ne da krstnega pisma. Komentara skoraj ni treba. Pri vsem tem pa zabilježujemo sè žalostjo to vest, dobro vedoč, da so župljani spadajoči pod župnijo sv. Jakoba večinoma Slovenci, katerim se na tak način kratijo pravice celo v cerkvi. Odkar je nastopil imenovani č. gospod župnikovanje v cerkvi sv. Jakoba, marisikaj se je uže opustilo v škodo Slovincem. Je-li cerkev pravo mesto za italij. propagando? Je-li naloga katoliškega duhovnika odvajati svoje slovenske ovčice od slovenskih šol iz nesmiselnih razlogov?

Kdo so pač najpobožnejši farani pri sv. Jakobu, ako ne uprav Slovenci? Prem. g. škofa čigar nepristranstvo je splošno znano, opozarjamo na to; naj bi vsaj cerkvena oblast spoštovala naš jezik.

**Pravico javnosti** je g. minister za bogočastje in nauk podelil slovenski dvorazredni dekliški šoli društva „Sloga“ v Gorici.

**Iz tolimskega okraja** prinaša vrla goriška „Soča“ naslednje vrste od nekojih uplívnejših volilnih mož za zadnjih deželnozborskih volitev s prošnjo, da jih objavi: Deželni zbor se snide torej uže 10. t. m. Slovenski poslanci bodo volili dva odbornika, ki naj bi krepko branila narodne in gmotne koristi slovenskega naroda v de-

želinaši in to proti odločnim našim narodnim nasprotnikom. Z dosedanjimi razmerami ni bil nihče zadovoljen in malone, da ni nezadovoljnost vskipela do vrhunca ter pokazala svojo moč pri zadnjih volitvah in jo lahko še pokaže v najbližji bodočnosti. Odslej mora biti drugače, sicer se zganemo mi volilni možje ter bomo pred vsem svetom protestovali proti zlorabi našega zaupanja. Mi sicer ne smemo vezati poslancem rok, toda naravnost proti našim željam delati tudi ne bomo pustili! Podpisovali smo uže neko izjavo na poslanee, toda zaradi oddaljenosti smo morali opustiti — a če bode kazalo, se uže potrudimo. Pokažemo namreč, da želimo videti v deželnem odboru moža, katerega smo z veseljem soglasno volili in ne z zatajevanjem — ker ni bilo boljšega kandidata. Svečano izjavljamo, da ga pri nas ni zavednega volilca, ki bi ne soglašal z dopisi o tej zadevi v „Edinosti“ in „Slov. Narodu“. Ako se nam te želje ne izpolnijo, pövmemo možu l. 1891. na volišču, kakó občudujemo njegovo nesebično in požrtvovalno delavnost. — Iz Brd pa naslednji dopis: Predsedništvo „Slovenskega jezika“ se popolnoma strinja z dopisniki v „Edinosti“, „Slov. Narodu“ in „Soči“, ki izražajo svoje dobro utemeljene razloge in želje gledé prihodnjih dveh slovenskih deželnih odbornikov. Splošna želja vseh zavednih volilcev in razumnikov je ta, da bi slov. poslanci poslali v deželni odbor delavnega in za našo stvar nesebično unetega dr. Gregorčiča. — Mi opozarjamo slov. gor. čitatelje tudi na den. dopis iz Vipavskega.

**Pevski večer** društva „Adrija“ v Barse je zvršil v občno zadovoljnost. Ni bilo sicer navzočih škedenjskih pevcev, kakor se je pričakovalo, a prišli so nekateri vrli rojanski pevci društva „Zarja“. Petje sploh je bilo izborno ter se je burno odobravalo. Začetkom je pel vsak zbor posebe — a potem — na zahtevanje občinstva združila sta se oba zbora ter pala skupaj „Zrinjako Frankopanko“, „Morje Adrijansko“ ter „U boj“. Navdušenost mej domačimi Barkovljani je bila nepopisljiva. Napivalo se je vedno vrlim društvom „Adriji“ in „Zarji“; odbornik „Zarje“ gosp. B. je povdarjal v svojem govoru krepko delovanje „Adrije“ ter se zahvalil na bratskeji vzajemnosti obeh društev. Predsednik „Adrije“ se je zahvalil Rojancem, ki so Barkovljane s svojim pohodom počastili ter napil novej rojanskej „Zarji“. Ne bodem govoril odveč, ako povem, da se je videla le redko-kedaj enaka navdušenost med Barkovljani kakor minolo nedeljo, le žal, da ni bilo večih prostorov ker navzoče občinstvo je bilo kar tlačeno v dveh sobah! Neki stari pevec vrli rodoljub g. Znidarčič je nabiral za otroški vrt v Rojanu ter nabral primeroma lepo svoto. Omeniti mi je tudi, da so pozdravili vsi navzoči pevci z navdušenostjo svojega nekdanje pevovodjo g. S. Bartelj-na iz Trsta, koji gospod je vodil nekaj zborov.

Ko se je navzoče občinstvo razšlo ostalo je na mestu, ali bolje prišlo je zatem v dotične prostore par znanih Barkovljanov, med kojimi nekdo, kateri se je navdušil uprav pri c. kr. mornarici (??) za blaženo italijansko kulturo! In ti ljudje so jeli peti (bolje krokati) znano: „voga la mia barketa“ tako, da je po cesti odmevalo kakor bi rjovele zverine. Te ljudi mi opomnimo, da z enakim „tuljenem“ si pač ne pridobe simpatije poštenih Italijanov. Opaževali smo uže mnogokrat odobranje slovenskega petja od strani Italijanov, ali enako lahonsko tuljenje priča o neizobraženosti dotičnih ljudi in studeti se mora tudi vsem dobromislečim Italijanom! Enaki ljudje bodo želi pripoznavanje k večemu od tamošnjega Capoville, ali koga družega, ki je v Barkovljah in v Trstu „uprav tak domačin“ kot Capovila! —

Vrleji „Adriji“ pa kličemo: „Nanoge!“ — Sliši se, da se bode prirejalo odslej

več enakih večerov, kar je splošno želiti. Prihodnje zimo se bode uvelo tudi podučno predavanje v društvu, katero bode vodil društveni predsednik. Udom se bode razkladal pomen pesni, vzlasti onih v katerih se opeva zgodovina naroda. Pri vsem tem pa ne moremo zamolčati besede: Nekateri društveni odborniki so res le po imenu odborniki ne da bi zadostovali svoji časti. Upamo, da bodo odslej tudi dotični odborniki vspešnejše delovali in da si ne bodo šteli v zlo ako jih „po pravici“ pokaramo! — Tudi društvena knjižnica vrló napreduje, ter šteje uže blizu 150 knjig. Dokler se bodo pa prirejali v Barkovljah enaki pevski večeri in dokler bodo domačini tako navdušeni za narodno reč ni pač tam še „Hanibal ante portas!“ „X“.

**Popravek.** Proti dopisu „Iz Skednja“ dne 30. sept. v šte. 79. „Edinosti“ došel nam je popravek, glede trditve, da se sv. evangelij o velikih praznikih ne čita več, kakor je bila vselej navada po latinskem tudi v slovenskem jeziku. Sv. evangelij čita se vselej tudi v slovenskem jeziku.

Mi dajemo temu popravku prav radi mesta v našem listu, ker nočemo, da bi bil kdo po krivici žaljen. Sicer pa prepučamo našemu dopisniku, da svojo trditve dokaže.

**Slovensko šolstvo.** Znani so razporki nastajajo v raznih pokrajinah z namenanim prebivalstvom na šolskem polju, kojim je kriva premagujoča želja ene ali druge narodnosti po prevladanju v občini šolskih zavodih. Čestokrat postajajo uprav šole namesto blažilke in učni zavodi, izvor gnjeva in arda. V občini sv. Krištofa južno od Celja obstaja šest šol. Imenovana občina je prosila naučno ministerstvo za uvedenje slovenskega učnega jezika v šole; naučni minister je prošnjo uslišal ali proti ministerskemu odloku rekurirali so ondašnji obrtniki ter prouzročili sovraštvo in jezo. Omeniti moramo, da v tej občini biva 3140 Slovincem in 77 Nemcem in vendar tirjajo zadnji, da se v vseh ondašnjih šolah podučuje nemški. Ni li to v neobovpjoča krivica in najsakrajnejša nesramnost? Slovenci v Trstu nesmo tudi na boljšem, da še mnogo na slabšem. Tu biva do 20000 Slovincem v mestu samem a nemamo niti jedne slovenske ljudske šole, v kojoj bi se naši otroci učili materinskemu jeziku! In vendar vlada prezira prošnjo 1300 slov. očetov, da se ustanovi v Trstu osnovna slovenska ljudska šola!

**Knjižnici** pevkega društva „Adrija“ v Barkovljah je darovala „Matica Slovenska“ 12 knjig, za katere se jej odbor imenovanega društva iskreno zahvaljuje.

**C. kr. trgovinsko ministerstvo** je odredilo, da bode od sedaj naprej uradno dopisovanje mej raznimi državnimi učnimi in vzgojevalnimi zavodi vršilo se prosto poštine; te pravice se smejo pa imenovani zavodi posluževati samo v slučajih resnične, osnovane potrebe toraj samo izvenredno.

**Samostojno colno ozemlje** menijo neki osnovati Ogri, koje bi bilo neodvisno od cislitavskega. O tem se je uže povoljno izrazil ogerski trgovinski minister Barocz in zadeva se bode obravnavala pri prihodnjem avstrijsko-ogerski pogodbi. Kakor je videti se gospoda Arpadovci močno vnamajo za neodvisnost od Avstrije ne samo na političnem polju, proslavljajoč avstr. veleizdajee in teptajoč v blato cesarsko črno-žolto zastavo temveč tudi na finančialnem polju. Ne bode dolgo ko bodo tirjali tudi ločitev od Avstrije!

**Lahonska ljubeznivost.** List „Mattino“ označuje tržaške okoličane tako-le: „naše dobre okoličane (villici) obdarovala je mati narava z neobčutljivimi žilami, debelo kožo in debelimi podplati. Naj piše jug ali burja naš kmetijski okoličan piše z vedno isto požrečnostjo kozarce žganja, puši iz svoje pipe od krede ali lesa nek strašno smrdeč tobak, poje neke znane pesni z nagrobnimi napevi, tira panslavistično politiko in o priliki se kaj rad pretepa. To je prvi



znak njegove naobraženosti! — Evo vam okoličani, kako vas označujejo gospoda Lah, kojim nekateri izmed vas pete ližejo. Kmalu bodo pisali v svojih smradnih listovih, da se vam zrastle uže rogovi na glavi! —

**Učit. družtvo za Sežanski okraj** boče zborovalo v Komnu dne 17. okt. t. l. ob 10 uri dop. po sledečem vspredu: 1. Verifikovanje zapisnika. 2. Praktičen pouk v III. razredu. 3. Predavanje iz vzgoje-slovja. 4. Predavanje iz sadjarstva. 5. Volitev delegatov k obč. „Zaveze“. 6. Razni nasveti. **ODBOR.**

**Nepotizem na magistratu.** Mi smo o več prilikah uže omenili gospode v mestnej hiši in mestnem starešinstvu, ki si na vse krepje prizadeva, da spravi v mestne službe čim več svojih ljubljencev, kateri jim po tem pomagajo delati lahonsko propagando. Evo vam druzega dokaza. Nedavno je mestni magistrat razpisal mesto pisarja pri javnej tehtnici na senenem trgu. Nekdaj je bila s tem mestom združena plača 600 for. — sedaj se je pa ista povišala na 800 glt. samo iz razloga ker so mestni očetje namenili imenovati necega pritepenca iz Verone, kateri jim bode lahko dosti pomagal pri prihodnjih volitvah. Isto učinja magistrat tudi po okolici kjer nastavlja za kapovile i dr. zgolj može od katerih se nadeja, da bodo delovali za lahonstvo ter okoličansko ljudstvo mamili in izdajali!

**Učiteljski Tovariš št. 19.** prinaša: Občni zbor „Narodne Šole“. — Domača vzgoja. — Svitoslav i Danica. — Domo-znanstvo kranjske vojvodine. — Iz šole za šolo. — Dopisi.

„Ilustrovan narodni koledar“ za navadno leto 1890 je ravnokar izšel v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani. Uredil, izdal in založil ga je g. Dragotin Hribar. Razven navadnega naštevanja letnega vladarja, mrakov, vidnosti planetov in druzih zvezdoslovnih prikazni, točnega koledarja z katoliškimi in slovanskimi imeni in z znanovanja imenitnih zgodovinskih dogodkov, dvornega koledarja, pregleda raznih dež, oblasti na Kranjskem, poštinih določeb, brzojavnega cenika, lestvice za pristojbine kolkov, sejmov itd.; razun tega gradiva prinaša tudi obširen „Zabavni del“. V tem se opisuje življenje in delovanje slovanskih in slovanskih prvakov, Jur. Strossmayerja, Matija Cigale-ta, Slomška, Rudeža. Tem životopisom sledijo izborni spisi „Božja pota Slovencev“, „V noči Rusalk“, obširen „Razgled po svetu“ in „Smešnice“. Vkupe tedaj okolu 100 str. raznega koristnega in zabavnega berila, koje pojasnujejo dobro izdelane slike. Knjiga, trdo vezana v platnice, je res vredna malega zneska 45 kr. in brez dvojbe bode slovensko občinstvo mnogobrojno po njej poseglo. Mi jo našim čitateljem gorko priporočamo. Prodaja se v tiskarni Dolenc.

**Nevarnost od Amerike.** Amerikanci poplavivši Evropo s žitom, preté jo preplaviti tudi s živino. V Chicagu se je namem ustanovilo posebno družtvo z namenom izvažati v Evropo američansko goved za Evropske klanice. Prvi parobrod je uže odplul proti Hamburgu obložen z govejo živino, koje na Nemškem jako pomanjkuje.

**Mrtvoud** je zadel v nedeljo opoldne necega M. Ferol v pivarni na trgu Zonta ter ga koj usmrtil.

**Utonil** je 69letni krojač J. Bertoli iz Vidma padši v morje, ko je šel pijan domov. Smrt tudi veselemu pijancu ne prizanese.

**Listnica uredništva**  
Dop. iz Gorice; za danes prekasno. Dop. iz Opčin; Vaš srd na prejšnjega dopisnika je neopravičen; očitata mu grehe, katerih nema. Pri nas velja kaj in ne kdo. Dopis je šel v koš.

**Dopisnica upravnictva.**  
Gosp. J. J. Divača, plačano do 1. februarja 1890. Na zdar!

### Dunajska borsca

8. oktobra	
Enotni drž. dolg v bankovcih	— glt. 83 90
v srebru	— „ 84 85
Zlata renta	— „ 110.70
5% avstrijska renta	— „ 99.75
Dolnice narodne banke	— „ 922.—
Kreditne dolnice	— „ 306.25
London 10 lir sterlin	— „ 119.60
Francoski napoleondori	— „ 9 47 1/2
C. kr. cekini	— „ 5.67
Nemške marke	— „ 58.35

Spoštovanemu podjetju za prenose  
**KONRAD EXNER**

v Trstu.

Rad Vam po tem potu potrdim, da sem mojo robo v popolnem redu sprejel in da sem z Vašo izvršbo popolnoma zadovoljen.

Priporočam tedaj vsakemu, da se o priliki preselitve in prevažanja posluži Vašega podjetja.

Spoštovanjem

**Ivan Basaj,**

c. kr. poštini kontrolor.

### Zahvala

V dan 1. septembra t. l. so Divačo sè svojim pohodom počastili: Sokoli ljubljanski, tržaški in goriški; vdeležila so se tega izleta tudi druga rodoljubna družtva in bilo je poleg teh vrlih družtev še prav mnogo odličnega občinstva.

Prvi dan septembra 1889 leta ostane Divači nepozabljiv; s ponosom se bode nanj spominjala!

Da pa je prišlo do tega veličastnega izleta, se imamo največ zahvaliti vrlemu „Sokolu Ljubljanskemu“, ki je prvi sprožil dotično misel. Naj nam tedaj vrli „Sokol Ljubljanski“ ne zameri, če mu tem potu izrekamo najtoplejšo zahvalo za njegovo požrtvovalnost in obilen trud, ki ga je imel, da nam priskrbi krasnih zastav. Srčna naša zahvala naj pa doni tudi Tržaškim in Goriškim Sokolcem, kakor tudi drugim narodnim družtvom in posameznim izletnikom, ki sè Divačo obiskali v tako obilnem številu.

Vrli Nabrežinci in Sežanci, ki so nam posodili zastav, da smo mogli izletnike, kolikor mogoče dostojno vsprejeti, naj bodo prepričani, da jih nikdar ne pozabimo in jim ostanemo na veke hvaležni.

V Divači, 1. oktobra 1889.

**Divaški občinarji.**

### Javna zahvala.

Gosp. **G. Piccoli-ju**, lekarju pri „Angelu“ v Ljubljani.

Sprejmite izraz moje najiskrenejše zahvale za Vašo esenco, katera me je rešila bolezni, koja me je spravila skoraj na kraj groba. Strašne bolečine sem trpel v želodcu brez vsakega upa na olajšitev. Vedno hušej bolezni pridruži se še zlatenica. Ali jaz in mnogo mojih tovarišev dobilo je zopet popolno zdravje, in to le po Vašej nedosegljivej „Piccolijevej esenci“, za kojoj smo Vam do smrti hvaležni.

**Ivan Tavčar,**

c. kr. orožniški vodnik

v sv. Matiju — Kastav.

### Slavnemu občinstvu

naznanja spodaj podpisani, da je odprl novo prodajalnico v via Barriera vecchia št. 2, katera je preskrbljena s vsakovrstnim jedilnim blagom.

Pošilja se tudi po pošti do pet kilo proti povzetju ali na željo gg. trgovcem tudi na čebelo po železnici.

S spoštovanjem

**Franjo Rus.**

## Prodaja malina in žage!

V Podstenah h. št. 19 tri četrt ure od Ribnice na deželnej cesti ležeče posestvo obstoječe iz hiše, malina na štiri kamene, stope, žage, gospodarskega poslopja s 15 oralov rodovitnih njiv in travnikov prodajalo se bode dne 19. oktobra t. l. na prostovoljni dražbi.

Natančneje izve se pri sl. županstvu v Ribnici.

## TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v bednu razun praznikov, in to od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice.

Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoldne. Zneske do 100 glt. precej, zneske preko 100 do 1000 glt. mora se od-povedati 3 dni, zn ske preko 1000 glt. pa 5 dni prej.

Eskomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2 %

Posojuje na državne papirje avstro-ogrške do 1000 glt. po 5 %

višje zneske od 1000 do 10000 glt v tekočem računu po 4 1/2 %

Večje svote po dogovoru.

Daje denar proti vključenju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 1. aprila 1889 19—24

## Občinski tajniki

in druge osebe razumne, katere prihajajo mnogo v dotiko z občinstvom, spretno in zanesljivo naj pošljejo sveja prasanja radi izdatnega zasluzka, ki vedno narašča ter traje več let, na „G. A. G. 1867“ Graz, postlagernd. 2—10

## Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom. provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v svih kombinacijah

Glavnica in rezerva družtva das 31. decembra 1883

Glavnica družtva glt. 3.300.000—

Reservni fond od dobičkov 586.622 02

Posobna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150.000—

Rezervni fond za polje-tje na premikanja vrednostnih efektov 161.500—

Premiina rezerva vseh oddelkov 7.342.780 36

Reserva za škode 267.601—

24—19 V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih 16.954.118 57

Skupni znesek v h škod plačanih od 1. 1888 do 1883 glt 114.949.847 05

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši).

## Brnsko sukno

za elegantno jesensko ali zimsko obleko v odrezkih po m. 310. ta je 4 čunajske vatije vsak kupon za

glt. 4.30 iz fine  
glt. 7.75 iz finejša  
glt. 10.50 iz jsko fine  
gold 12 40 iz najfinejša

### pristine ovčje volne

kakor tudi sukno za površnje suknje, česljano sukno, prepleteno s sils, zimsko valjano sukno, sukno za lovec, tkanine iz nit, katere se dajo prati, fino in najfinje črno sukno za salon obleke itd. itd. pošilja proti povzetju iznosa realna in solidna, jako dobro pozana

tovarniška zaloga sukna

## SIEGEL-IMHOF

v Brnu Brunn.

Izjava! Vsa kupca je dolg 310 m. in širok 136 cm., torej zadostuje popolnoma za kompletno obleko za gospode.

Tudi se daje kolikor metrov se želi Jamel se, da se odpotije nastat: o bl-go po izbrnem vzorcu.

Uzorcil zastoj in franko. 4—20

## SVOJI K SVOJIM!

Podpisani si vsoja javiti slavnemu občinstvu, da je odprl z vsem dobro oskrbljeno

## prodajalnico v manufakturah

na majhno v ulici „Nuova“ nasproti lekarne Zanetti.

Preporočaje se slavnemu občinstvu obeča, da bode vsakem oziru vgodil z dobrim blagom in točno postrežbo.

3—1 Z odličnim spoštovanjem

**Miha Vesel.**

## Absolviran osmošolec

z maturo išče instrukcij v predmetih srednjih šol; pogoji ugodni. Natančnojšje pove naše uredništvo.

## FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na V napoleonih na  
4-dnevni odkaz 2 1/2 % 30-dnevni odkaz 2 1/2 %  
8- „ 2 „ 3-mesečni „ 2 1/2 %  
30- „ 3 1/4 „ 6- „ 2 1/2 %

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 22. oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

### Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.

V napoleonih brez obresti

### Nakazance

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, in Ljubljano—brez troškova

### Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—18 pri odbitku 1% provizije.

### Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostil obresti po pogodbi.

### Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 19—24

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoce poznatu, te obilnimi modernimi pismeni strojevi providjenu, **JEDINU SLAVENSKU**

# TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanic kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artlju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvu, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelju u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalih (skladišću) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sledeće knjige:

Kmetijsko berilo za nadaljevalno tečajje ljudskih šol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvč. sada 40 tvrdo vezana . . . n. 60  
Sodnijski obrasci sastavl B. Trnovec . . . n. 30  
Vilim Tel, prevod Cegnara . . . n. 40  
Ljudmila prevod J. Lebana . . . n. 30  
Filip prevod Križmana . . . n. 30  
Antigona prevod Križmana . . . n. 30  
Trst in okolica od Silo . . . n. 30  
Pjesma o zvonu prevoe A. K. Istranin . . n. 30  
Istra pjesma . . . A. K. . . n. 30

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskarnica i drugog, molimo naznačiti točn o naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

# Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

## Assicurazioni generali.

v Trstu

(družtvo, ustanovljeno leta 1831.)

To družtvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje

Družtvena glavnicca in rezerva dne 31. decembra 1887 f. 36.120.176 53

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 22.766.108 95

Glavnicca za zavarovanje življenja od 31. decembra 1887. f. 105.482.651 38

Plačana povračila: a) v letu 1887 f. 10.099.647 —

b) od začetka družtva do 31. decembra 1887. f. 207.379.802 20

u Letni računi, izkaz dos-daj plačanih od-cdovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sklich vsa nutanjšnja pojasnila se dobé v Trstu spurtadu družtva. Via della Stazioni v lastnej hiši 10—12